

ARJANTİN KOLLUK TEŞKİLATI

Argentinian Security Forces

M. Murat ÖZER*

Özet

Arjantin 1816 yılında bağımsızlığına kavuşmuştur. Arjantin 1853 yılında anayasal düzenlemeleri yapmasına rağmen 1983 yılına kadar demokrasiye geçememiştir. Askeri darbeler Arjantin'i istikrarsız bir ülke yapmış ve bunun sonuçlarından bir tanesi 2001 krizi olmuştur. Arjantin yönetim yapısı itibariyle ABD'ye benzer şekilde federal bir devlettir. Ancak polis teşkilatı bakımından bu federal yapı Arjantin'de olumsuz sonuçlar doğurmuştur. Federal yönetim ve eyalet arasında ahenk olmaması suç ve suçluyla mücadelede sıkıntılara neden olmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Arjantin Kamu Yönetimi, Arjantin Polisi.

Abstract

Argentina became an independent country in 1816. Although constitutional principles were put into effect in 1853, Argentina could not pass to civilian democracy until 1983. Successive military coupes made Argentina an unstable country that 2001 economic crisis was one of the results of this instability. On the other hand, Argentina is very similar to U.S. in terms of its management structure. Federal and local managements together govern the country. However, unlike the US, police organization is negatively affected by this structure. Lack of harmony among federal and local police organizations cause handicaps to effectively struggle with crime and criminals.

Key Words: Argentinean Public Administration, Argentinean Police Organisation.

* Emn. Amiri, ABD, University of Cincinnati, (muratozer74@yahoo.com).

Giriş

Arjantin, Brezilya'dan sonra Güney Amerika'nın toprak bakımından ikinci büyük ülkesidir. Arjantin, 1853 yılında kabul etmiş olduğu anayasal ilkeleri benimsemesine rağmen, sivil demokrasiye tam anlamıyla geçişi 1983 yılında gerçekleştirebilmiştir. Ordu'nun kısa ömürlü sivil iktidarlara karşı müdahalesi ve ülkeyi karıştıran siyasi cinayetler, ülkeyi istikrarsız duruma getirmiştir. Yaşanan bu olaylar, kendisini % 900'lere varan yüksek enflasyon, hayat pahalılığı ve kaos şeklinde göstermiştir (Ekici, 2003:23; Estevez, 2006:29; Kutlu, 2004:369).

1516'da keşfedilen ve 1580 yılında şimdiki başkenti Buenos Aires'in kurulmasıyla İspanyol kolonisi olan Arjantin, 1816 yılına kadar sırasıyla İspanya, Fransa ve İngiltere hâkimiyetinde kalmıştır (Wikipedia, 2007). 1816 yılında bağımsızlığını İspanya'ya karşı ilan eden Arjantin, devlet yönetimi ve sistemi açısından Amerika Birleşik Devletleri'yle (ABD) büyük ölçüde benzeşmektedir. Diğer taraftan, Türkiye'ye benzer şekilde iç güvenlik, Jandarma ve polis tarafından sağlanmaktadır (Ekici, 2003:23; Kutlu, 2004:370).

1.Tarihsel Gelişim

1516'da Avrupalı kâşiflerin Arjantin'i keşfetmesinin ardından İspanya, 1580 yılında Buenos Aires'te koloni yönetimini kurmuştur. Bu tarihten itibaren ülke, büyük ölçüde İspanyol göçmenler ile büyümüştür. 1807 yılında İngiltere Buenos Aires'i iki kere işgal etmiş, fakat hemen ardından İngiliz'ler ülkeden çıkartılmıştır. Daha sonra Fransız hâkimiyetine giren ülke, 25 Mayıs 1810'da Napolyon'un Fransa Kralı VII. Ferdinand'ı devirmesini fırsat bilerek, ilk cunta hükümetini kurmuş ve ardından da 9 Temmuz 1816'da İspanya'ya karşı resmen bağımsızlığını ilan etmiştir (Kutlu, 2004:370; Wikipedia, 2007).

Bu tarihten sonra Arjantin'e yapılan yabancı yatırım ve Avrupa göçü ile ülke kısa zamanda gelişmiş ve 1880 ve 1945 yılları arasında dünyanın en zengin 10 ülkesi arasında yer almıştır. 1916 yılına kadar Muhafazakârlar tarafından yönetilen ülke, bu tarihten itibaren geleneksel rakipleri olan "Radikallerin" kontrolüne geçmiştir. 1930 yılında ordunun yönetime müdahale etmesi ve hükümeti görevi bırakmaya zorlamasıyla birlikte Muhafazakârlar tekrar ülke yönetimine gelmiştir. 1946 yılında meydana gelen politik değişim, Albay Jean Peron'u ülke başkanlığına getirmiştir. Peron'un yönetime gelmesiyle işçi sınıfı güçlendirilmiş ve

sendikalı işçi sayısı büyük ölçüde artmıştır. 1955'te yapılan müdahale ile Peron, görevden uzaklaştırılmıştır (Wikipedia, 2007).

1950'den 1970'e kadar yumuşak askeri ve zayıf sivil yönetimlerle yönetilen ülke, ekonomik alandaki güçlü büyümesine ve fakirliğin azalmasına (% 7'den daha az) rağmen, ülkede meydana gelen olaylar nedeniyle istikrar kaybetmeye başlamıştır. Diğer bir deyişle, ekonomi dirençsizleşmiş ve istikrarsızlığa karşı hassasiyet artmaya başlamıştır. Bu döneme siyasal şiddet olaylarının da eklenmesi, Arjantin için kaos ortamının belirleyicileri olmuştur. 1973'te Peron, tekrar devlet başkanı olmuş, fakat bir yıl sonra ölmüştür. Başkan yardımcısı olan üçüncü eşi Isabel yönetime gelmiş, ancak o da 24 Mart 1976'da yapılan askeri müdahale ile başkanlıktan uzaklaştırılmıştır (Ekici, 2003:23-24; Wikipedia, 2007).

Yönetime el koyan ordu, 1983 yılına kadar iktidarda kalmış ve "Yeniden Ulusal Örgütlenme Süreci" başlatmıştır. Yine bu dönemde, muhaliflere ve aşırı sol terör örgütlerine mensup teröristlere karşı baskı uygulanmıştır. Arjantin tarihinde "Kırlı Savaş" olarak geçen bu süre zarfında, binlerce muhalif ortadan kaybolmuştur. Diğer taraftan askeri hükümet, dış borcu büyük ölçüde artırmış ve dış borçların döndürülemez hale gelmesiyle IMF devreye girmiştir (Ekici, 2003:23-24; Wikipedia, 2007).

Askeri yönetim, ülke içinde baş gösteren problemlerden bakışları başka noktaya çevirebilmek için 1982 yılında İngilizlerin elinde bulunan Falkland adalarını işgal etmiş, ancak İngiltere kısa süre sonra adaları kesin bir şekilde tekrar ele geçirmiştir. Askeri yönetimin bu son başarısızlığı, kendilerine olan güveni iyice sarsmış ve 1983'te sivil demokrasiye geçilmiştir. Rauf Allfonsin'in önderliğindeki sivil yönetim, ordu üzerindeki sivil kontrolü artırmış ve 1976–1983 dönemindeki siyasi cinayetler ile sorumlu tutulan cunta üyelerini yargılamıştır. Ancak, ekonomik problemler için atılan adımlar sonuç vermemiştir (Ekici, 2003:23–24; Wikipedia, 2007).

1990 yılında ülke hiper enflasyonla tanışmış ve Başkan Carlos Menem ülke parası olan "peso"yu ABD dolarına sabitleyerek hiper enflasyonu durdurmak istemiştir. Aynı zamanda ekonomi önündeki koruma duvarlarını kaldıran ve özelleştirmeye hız veren Menem hükümetinin ilk yıllarında yatırımlar artmış ve fiyatlar sabit hale gelmeye başlamıştır. Ancak, ülke para biriminin (peso) ABD dolarına endeksli olması ve yerli para biriminin suni olarak yükselmesine çözüm olarak ise piyasalara

dolar sürülerek sakinleştirilmeye çalışılması, dış borcu korkunç boyutlarda artırmıştır.

Diğer taraftan özelleştirilen devlet fabrikaları ve kamu hizmetleri, piyasanın yabancı ürünlerle dolmasına neden olmuştur. Bir diğer bağlantılı çöküş, yerel sanayinin bitmesi ve ekonominin iflas etmesi olarak tecrübe edilmiştir. 1990'lı yılların sonuna doğru gelindiğinde ekonomi artık iyice tehlike çanları çalmaya başlamıştır. 1999'un son döneminde biriken problemler ve ülke yönetimindeki rüşvet ve problemler, Başkan Menem'in sonu olmuştur (Wikipedia, 2007).

2001'de patlak veren ekonomik krizi önlemek isteyen idareciler, banka hesaplarını dondurmıştır. Şiddet içerikli sokak gösterileri neticesi Arjantin halkı polisle çatışmış ve bir kaç kişi hayatını kaybetmiştir. Kanlı isyanların ardından Başkan de la Ruam istifa etmiştir.

Krizin ardından ekonominin yeniden inşası adına yeni politikalar uygulanmış ve 2002 yılının sonlarından itibaren ekonomi tekrar istikrar kazanmaya başlamıştır. 2003'te seçilen devlet başkanı Nestor Kirchner, Arjantin'in dış borcunu, pazarlıklar sonucu yüzde 66 oranında sildirmiş ve daha önce özelleştirilen işletmeleri tekrar devletleştirmiştir. 2003'ten itibaren ülke tekrar hızlı büyüme trendine girmiş ve siyasi istikrar yeniden kazanılmıştır (Wikipedia, 2007).

2.Kamu Yönetimi: Devlet, Yasama ve Kamu Yönetimi Örgütlenmesi

1983 yılında sivil yasama dönüş ile birlikte yeniden 1853 Anayasa prensipleri benimsenmiş ve 1994 yılında eklenen 19 madde ve değiştirilen 40 madde ile bugünkü halini almıştır. Anayasa, ABD sistemine benzer şekilde eyalet sistemini öngörmektedir. Bu şekliyle Arjantin, 23 eyalet ve bir otonom bölge'den (Buenos Aires) oluşmaktadır (Estevez, 2008:29; Wikipedia, 2007).

Yasama, yürütme ve yargı organları arasında kuvvetler ayrılığı benimsenmekte ve her eyalete ulusal düzeydeki anayasaya benzer ayrı bir anayasaya sahip olma hakkı verilmektedir. Yürütme gücünün en üstünde devlet başkanı bulunmaktadır. Yasama gücü ise senato ve meclisten oluşan ikili yapıya sahiptir. Yargı ise yüce divan, temyiz mercileri niteliğinde yüksek yargı organları ve ilk düzey mahkemelerden oluşmaktadır. Anayasa Mahkemesi görevini ise en yüksek düzeydeki yargı organı yerine getirmektedir (Kutlu, 2002:373).

Arjantin'in yönetim sistemi, devlet başkanının önderlik ettiği federal cumhuriyettir. Devlet Başkanı, aynı zamanda hem devletin hem de hükümetin başıdır. Siyasi yapı ise çoklu parti sistemine dayanmaktadır. 1853 Anayasası, güçler ayrılığı ilkesini öngörmektedir. Ülke yönetimi, Başkan ve kabinesi tarafından gerçekleştirilir. Başkan ve yardımcısı doğrudan 4 yıllığına seçilir ve bir kere daha seçilme hakları vardır. Bakanlar kabinesi, Başkan tarafından başka bir organa danışmadan atanır. Başkan, aynı zamanda tüm silahlı kuvvetlerin komutanıdır (Ekici, 2003:25, Wikipedia, 2007).

Diğer taraftan yasama (parlamento), 72 senatör ve 257 milletvekilinden oluşan ikili bir yapıya sahiptir. Senatörler 6 yıllığına hizmet verirler. Üçte biri her iki yılda bir yapılan seçimlerle yenilenir. Milletvekilleri ise her 4 yılda bir seçilirler. Milletvekili sayısı her 100.000 vatandaşa bir milletvekili düşecek şekilde ayarlanmıştır (Ekici, 2003:25; Kutlu, 2004:373).

Yasamanın görevi, dış ticaretin düzenlenmesi, vergilerin konulması veya kaldırılması, ülkenin para sisteminin düzenlenmesi, savunma ve bütçenin kabulü gibi konuları içermektedir. Bu görevlerinin yanında, "anlaşmaların onaylanması veya reddedilmesi, yürütme organına savaş ilan etme ve barış yapma yetkisi verilmesi gibi görevleri de bulunmaktadır (Ekici, 2003:26).

Yargı ise yasama ve yürütmeden bağımsızdır. "Arjantin Yüksek Mahkemesi"nin 7 üyesi, Senatörlerin görüşü de alınmak suretiyle Başkan tarafından atanır. Diğer yargı üyeleri, hâkim ve avukatlar ise kongre üyeleri ve bürokratlardan oluşan "Ulusal Hâkimler Konseyi" tarafından atanır (Ekici, 2003:26).

Eyaletler, adalet, belediye ve temel eğitim idarelerini kurma ve yönetme yetkisine sahiptir. Her eyaletin ulusal düzeydeki anayasayla örtüşen, kendilerine özel anayasaları vardır. Yine her eyalet içerisinde, yasama, yürütme ve yargı işlevleri ayrıdır ve kuvvetler ayrılığı ilkesi geçerlidir.

Yargı sistemi de ulusal düzeydeki yargının örgütleniş sekline paralel şekilde oluşturulmuştur. Buna göre, eyaletlerde "Yüksek Eyalet Mahkemesi", "Temyiz Mahkemesi" ve görevleri itibarıyla konuşlanan diğer mahkemeler bulunmaktadır. Her eyalet, kendi yasama organı tarafından onaylanmış ceza kanununa sahiptir. Buna ek olarak federal olayları soruşturmak için Ulusal Ceza Kanunu da uygulanmaktadır (Estevez, 2006:30).

Anayasa’da ülkenin resmi dini, Katolik Hıristiyanlık olarak belirtilmiştir. Buna karşılık, diğer mezhep ve dini inançlara özgürlük anayasayla garanti altına alınmıştır. Ülkede yaşayan her vatandaşa çalışma, ticaret yapma, dilekçe kullanma, fikir özgürlüğü ile eğitim ve öğretim hakkı tanınmıştır (Ekici, 2004:25).

3.Kolluk Teşkilatı

İç güvenlik organları, federal polis, jandarma ve 24 eyaletin polis teşkilatından oluşmaktadır. Ayrıca “Sahil Güvenlik” iç güvenliğe ilişkin aktiviteler yürütür ve yine İçişleri Bakanlığına bağlıdır. Bununla birlikte, bu üçlü yapının görevleri net bir şekilde belirtilmemiştir. Diğer bir deyişle, her üç teşkilat, uyuşturucu kaçakçılığı, terörizm ve asayiş konularında ortak yetkiyi kullanarak görev yapabilirler. Özel durumlarda üç farklı güvenlik teşkilatı arasındaki muhtemel çatışmanın önlenmesi için özel kuvvetlerden yararlanır. Örneğin, bir operasyonda, jandarma ve ilgili eyaletin polis gücü birleştirilmek suretiyle özel kuvvet oluşturulabilir. Şimdi sırasıyla kısaca kolluk tarihi, polis ve jandarmanın ele alınmasında yarar vardır.

3.1.Kolluk Tarihi

Arjantin’in kolluk tarihi 1800’lü yıllara kadar uzanmaktadır. Devlet polisine ilk temel teşkil edecek olan Buenos Aires Vilayeti Polis Müdürlüğü 1821’de kurulmuştur. 1880’de ise Buenos Aires İl Müdürlüğü ile Başkent Merkez Polis Müdürlüğü birbirinden ayrılmıştır. 1945’de Başkent Polisi kaldırılmış onun yerine federal polis (PFA) kurulmuştur. Diğer yandan Arjantin Sahil Güvenlik Teşkilatı (SGT) (Prefecture Naval Argentina (PNA)) 1800’lü yıllara kadar uzanmaktadır. 1896’da güçlendirilen SGT 1969 yılında çıkarılan yasa ile bu güçlendirilmiş hali tescil edilmiştir. 1938’de ise Arjantin Polis Teşkilatı oluşturulmuştur. Eyaletlerde bu farklı kolluk birimleri arasında ilişkileri düzenleyen ilkeler 1947 yılından beri yürürlüktedir (Estevez 2006:30-31; Bjorken vd. 2005:942). Arjantin’de insan hakları ihlallerinin özellikle 1980’li yıllarda yoğunlaşması birçok kolluk görevlisinin suçlanması, yargılanması ve cezalandırılmasıyla sonuçlanmıştır.

3.2.Polis Teşkilatı

Genel olarak söylenebilir ki, Arjantin polis ve adalet sistemi, İspanyol ve çok az da olsa İngiliz gelenekleri ile şekillenmiştir. Arjantin polis yapısı ve sistemi göz önüne alındığında Amerikan polis sisteminin benimsendiği görülmektedir (örneğin, federal polis, eyalet polisi). Arjantin polisi, 170.000 polisten oluşmaktadır. Ülke nüfusunun 38,7 milyon olduğu düşünüldüğünde, her 227 vatandaşa bir polis düşmektedir. Arjantin polisinin % 11'ini bayan polisler oluşturmaktadır (Estevez, 2006:32). İç güvenliği sağlayan örgütlerde (polis, jandarma ve sahil güvenlik) rütbe sıralaması dokuz kategoride yapılmaktadır. Bunlar: Emniyet Genel Müdürü, Emniyet Genel Müdür Yardımcıları ve Yüzbaşından daha alt kademede bulunanlar ile polis memurlarına ait sırasıyla 7 değişik rütbedir (Estevez, 2006:32). Görev bölümü olarak Arjantin polisi iki ana kategoriye ayrılmaktadır. Bunlar: (1) Güvenlik Polisi ve (2) Adli Polistir (Estevez, 2006:31).

3.2.1.Federal Polis: Teşkilat, Eğitim ve İşe Alma, Terfiler

Arjantin Federal Polisi, aktif olarak görev yapan yaklaşık 31,706 polisten oluşmaktadır. Federal polis, İç Güvenlik Bakanlığına bağlı olarak görev yapmaktadır. Adından da anlaşılacağı üzere, federal polis, Arjantin topraklarının her yerinde görev yapmaya ve federal kanunların uygulanmasına yetkilidir. Aynı zamanda Buenos Aires'te güvenlik ve adli işlevleri de yürütür (Bjorken ve ark., 2005:942).

Federal Polis, dört idari kademedden oluşmaktadır. En üstte genel müdürlük ve bağlı genel müdürlük daireleri vardır. Bu dairelerin, operasyonel birimler üzerinde yetkisi vardır. Aynı zamanda, iç işleri, yasal konular, personel, eğitim, insan hakları ve iletişim konuları, genel müdürlüğe bildirilir (Bjorken vd., 2005:942).

Meslekte yükselme, rütbeli ve rütbesiz federal polisler arasında değişiklik göstermektedir. Bir federal polisin rütbeli polis olabilmesi için mutlaka Federal Polis Okulunu bitirmesi gerekmektedir. Federal polisliğe aday olabilmek için ise genel eğitimin üç seviyesini bitirmek (lise düzeyine denk geliyor), evli olmamak ve çocuk sahibi olmamak, fiziksel olarak iyi bir kondisyona sahip bulunmak, vücut ve diş sağlığı açısından bir problemi olmamak, genel konulardan yapılan sınav ile fiziki dayanıklılığı ölçen sınavda başarılı olmak gerekmektedir (Bjorken vd. 2005:942-943; Estevez, 2006:32-33).

Üniversite mezunları için ise durum biraz daha farklıdır. Federal Polis Okul süresi, üniversite mezunları için sadece 1 yıldır. Yaş sınırlaması ve evli olmama şartı aranmamaktadır (Bjorken vd, 2005:943).

Diğer taraftan, rütbe almayan federal polisler, 1 yıl eğitim gördükleri Federal Polis Okulunu bitirdikten sonra göreve memur olarak başlarlar. Adayların 19 ile 35 yaş arasında olmaları gerekmektedir (Bjorken ve arkadaşları, 2005:943).

1996 yılında yapılan yönetmelikte, bir üst rütbeye terfi için aranan koşullar şunlardır:

- * Bulunduğu rütbede gerekli olan minimum süreyi tamamlamak,
- * Fiziksel, psikolojik ve profesyonel standartlarla ilgili yapılan sınavlarda başarılı olmak,
- * Genel Müdürlük tarafından öngörülen kursları tamamlamak,
- * Değerlendirme Komitesi tarafından bir üst rütbeye terfi etmeye uygun olduğuna dair olumlu görüş alınması.

Bunlara ek olarak, 1996 yılından sonra mesleğe giren federal polislerde, Emniyet Genel Müdür Yardımcılığına terfi edebilmeleri için yüksek okul veya üniversiteden mezun olma şartı aranmaktadır (Bjorken vd. 2005:943).

Federal Polis, “Değerlendirme Komitesi”nin olumlu görüşü ile terfi etmektedir. Komitenin görüşü, söz konusu kişinin bir yıl içerisinde sergilediği tavır ve davranışlarını içeren detaylı kayıtların incelenmesi sonucu verilmektedir. İncelemeye tabi tutulan kayıtlar, bir üst amirin yıl içerisinde kişiyi gözlem ve değerlendirmesiyle oluşur (Emniyet örgütündeki sicil raporu veya performans değerlendirme kayıtları gibi). Hakkında olumsuz kayıt bulunmayan polisler, genellikle her üç ya da beş yılda bir terfi ettirilirlir (Bjorken vd. 2005:943).

3.2.2.Eyalet Polisi

Eyalet polisi, ulusal düzeydeki federal polisten bağımsız olarak hizmet verir ve bağlı bulunduğu eyalet valisine karşı sorumludur. Bu sistemde, eyalet polisinin yetkileri sadece bağlı bulunduğu eyaletin sınırları ile sınırlıdır. Her ne kadar ülkede aktif olarak faaliyet gösteren eyalet polislerinin sayısı tam olarak bilinmese de, başkent Buenos Aires’te 45.000 polis aktif olarak görev yapmaktadır. Eyalet polisinin başı,

seçimle iş basına gelen eyalet valisinin atadığı kişidir (Bjorken vd, 2005:942).

İşe alma ve eğitim standartları, eyaletlere göre değişiklik gösterse de birbirine benzerdir. Adaylar, Arjantin vatandaşı olmalı ve yapılacak işin niteliğine göre yaşları 17-18 ile 23-26 arasında olmalıdır. Birçok eyalette polis olabilme alt limit yaşı 21’dir. Daha genç adaylar için ailesinin rızası aranır. Bununla birlikte çoğu polis gücü, adaylar için ikinci bir eğitim ve elemenden geçmelerini şart koşar. Bunlar, yazılı sınav, sağlık, spor ve güvenlik tahkikatıdır. Ayrıca adayların her hangi bir suça karışmış olmamaları gerekmektedir (Bjorken vd., 2005:942).

Her eyaletin kendine özgü polis eğitim uygulamaları vardır. 22 eyalet, polisliğe girişte çiftli sistem uygulamaktadır. Yüksek öğrenimli adaylar, mesleğe ilk önce en alt kademededen başlar ve 2–3 yıl süren eğitimi başarı ile bitirmesinin ardından “polis amiri” olarak kariyerlerine devam ederler. Diğeri ise polis memurlarının işe alınması ve eğitimi ile ilgilidir. Liseyi bitiren adaylar, Polis Akademisinde eğitim görmekte ve neticesinde polis olarak mezun olmaktadır. Ancak, polis memuru olarak mezun olan adaylar da kendi aralarında bir sıralamaya tabidir (Bizdeki astsubayların, çavuş, kıdemli çavuş vb. seklinde terfi ettirilmeleri gibi) (Bjorken vd., 2005:942).

Diğer taraftan Cordova ve Santa Fe eyaletleri, çiftli sistem yerine tekli sistem uygulamakta ve mesleğe yeni başlayan herkes, en alt rütbe olan polis memurluğundan başlamaktadır. Yerel polisler veya her eyaletin polisi, Ulusal Polis Akademileri ve Ulusal Polis Yüksek Eğitim Enstitüleri tarafından özel veya ileri eğitim programlarına tabi tutulabilmektedirler (Bjorken vd. 2005:942).

Eyalet polisinin maaşı bulunduğu eyalete göre değişiklik gösterebilir. Ancak, eyalet polisleri, federal polise veya merkezi polise göre her zaman daha az maaş almaktadır (Bjorken vd, 2005:942).

3.3.Jandarma Teşkilatı: Teşkilat, Eğitim ve İşe Alma

Arjantin Ulusal Jandarması 1938 yılında kurulmuştur. Yapısı itibariyle askeri özellikleri taşıyan Arjantin Jandarması, geleneksel askeri polis niteliğiyle ülke genelinde hem askeri hem de polisiye fonksiyonları yürütür. Kurulduğu tarih itibariyle kuruluşunun asıl amacı, uluslararası sınırların ve ülkenin kırsal bölgelerinde ikamet eden vatandaşların güvenliğini sağlamaktır. Kuruluşuyla birlikte, sınır kontrolünü sağlayan silahlı güçler kaldırılmıştır. Kuruluşundaki bir diğer amaç ise, barış

zamanında polis gücü olarak, savaş zamanında ise askeri güç olarak kullanılmasının hedeflenmesidir (Bjorken ve arkadaşları, 2005:943).

İçişleri Bakanlığına bağlı olan jandarma, faaliyetleri bakımından Ulusal Jandarma Müdürlüğüne bağlıdır. Temel olarak görevleri şunlardır:

- İç güvenlik,
- Sınır kontrolü,
- Kırsal bölgede ikamet eden vatandaşlara polisiye hizmeti vermek,
- Terörle mücadele,
- Kaçakçılık ve uyuşturucu trafiğini önleme,
- Ulusal ve eyalet polisinin görevlerinde destek olmak,
- Havalimanı ve liman güvenliği,
- Çevresel suçlarla mücadele,
- Otoyol kontrolü ve güvenliği,
- İlegal göç ile organize ve ekonomik suçlar,
- Rehine kurtarma,
- Elçiliklerin ve yabancı misyonların korunması (Bjorken vd. 2005:943).

Jandarma eğitim sistemi, amir ve memurların eğitimi şeklinde ikiye ayrılmaktadır. Eğitim Akademisi, memurların eğitimi, özel eğitim merkezleri ve “uluslararası barış koruma misyonları eğitim merkezi” şeklinde üç işlev görmektedir. Jandarma olmak isteyen adaylar, en az 20 yaşında olmalıdır. Lise öğrenimini bitirenler, temel jandarma askeri okuluna gidebilirler. Aynı zamanda Akademi, terfi ettirilen memurların eğitimini de üstlenmektedir (Bjorken vd. 2005:944; Estevez, 2006:32-33). Üniversite mezunları, Eğitim Akademisine girerler ve rütbeli olarak mezun olurlar. Eğitim müfredatı, askeri eğitim ve kuralları ile ulusal savunmaya yönelik önleyici ve caydırıcı metotları içermektedir (Bjorken vd. 2005:944).

3.4.Sahil Güvenlik Teşkilatı¹

Sahil güvenlik teşkilatının kuruluşu uzun deniz kıyılarına sahip Arjantin’de 1800’lü yıllara kadar geri gitmektedir. İspanyolların liman ve kıyı yönetim anlayışının etkilediği sahil güvenlik teşkilatının gelişimi devam etmiş ve 1896’da kuruluş çerçevesi Arjantin Kongresi tarafından çıkarılan yasayla resmîyet kazanmıştır. O dönemden beri sahil güvenlik varlığını sürdürmektedir. Aslında sadece yasal görüntüyü açıklığa kavuşturan 1896’daki bu düzenlemeye rağmen İspanyol etkisi devam etmiştir.

Arjantin sahil güvenlik teşkilatı nehirler, su yolları, deniz kıyıları, göller ve benzeri su bağlantılı bölgelerin güvenliğinden sorumludur. Oldukça gelişmiş bir teşkilata sahip olan bu teşkilat Buenos Aires’de bir merkez teşkilatına sahiptir. İçişleri Bakanı yoluyla Devlet Başkanına bağlı olan bu teşkilatın başında bir komutan ve yardımcısı vardır. Bunlara bağlı üç genel müdürlükten ve bu genel müdürlüklere bağlı değişik dairelerden oluşan merkez teşkilatı ülke çapında görevli olup federal düzeyde yukarıda sayılan su bağlantılı yerlerde her türlü polisiye hizmetleri sunmaktadır. Taşra teşkilatı ise çeşitli alt birimlere sahip 10 alt bölgede (il veya ilçe) örgütlenmiştir. Bunları şöyle sıralamak mümkündür: Upper Paraná District, Upper Uruguay District, Upper Paraná And Paraguay District, Lower Uruguay District, Lower Paraná District, Delta District, River Plate District, Argentine Northern Sea District, Argentine Southern Sea District, Comahue And Lakes District.

3.5.Suç Politikası

1979 – 1993 yılları arasındaki cinayet oranlarına bakıldığında Arjantin’in Brezilya ve Meksika’ya göre çok daha az “adam öldürme” suçuyla karşı karşıya olduğu görülmektedir. 2001’deki verilere göre, cinayet oranı son 10 yıl için her 100.000 kişiye 7,86 olarak gerçekleşmiştir. 2001’de ise bu oran 8,23’e çıkmıştır. Yine mala karşı işlenen suçlarda büyük artışlar yaşanmıştır. Diğer taraftan ülkenin başkenti olan Buenos Aires’te 1990 ve 2001 yılları arasındaki suç artışı % 115 olarak gerçekleşmiştir. Bunun en büyük etkenlerinden birisi, 2001’de patlak veren ekonomik kriz gösterilmektedir (Bjorken vd. 2005:944; Estevez, 2006:30; Dammert ve Melona, 2006:48). Suç artışıyla birlikte polisin suçu önleme ve olayları

¹ Bu bölümdeki bilgiler teşkilatın resmi sayfasından yararlanılarak elde edilmiştir. <http://www.prefectura naval.gov.ar/institucional/en/index.htm>

aydınlatmada yetersiz kalışı, bir dizi önlemlerin alınmasına neden olmuştur.

1990'ların sonlarına doğru artış gösteren şiddet olayları ve diğer suçlar, Arjantin'de polisliğin geniş ölçüde sorgulanmasına ve eyaletlerde farklı farklı uygulanmaya konulan reform girişimlerine neden olmuştur. Daha önce belirtildiği gibi, Arjantin anayasasının federal cumhuriyeti ve dolayısıyla eyalet sistemini benimsemesi, merkezi hükümet ve merkezi polis teşkilatı özelliğini ortadan kaldırmıştır. Buna ek olarak, iç güvenliği sağlayan birimlerin de parçalı yapıya sahip olması (federal polis, eyalet polisi ve jandarma), birimler arası koordinasyonu engeller duruma gelmiştir. Yine yukarıda belirtildiği gibi Arjantin, bu sorunu, zaman zaman birimleri özel olaylar ve operasyonlar için “özel kuvvetler” çatısı altında toplamakla çözmeye çalışmıştır. Ancak bu her olay ve operasyona özgü bir durumu yansıttığı için kalıcı bir çözüm olamamıştır. 1990'ların sonu itibariyle artan şiddet olaylarına çözüm için yapılan ilk müdahale, bu üçlü yapıyı görevleri yönüyle bir çatı altında birleştirmek olmuştur (Estevez, 2006:31).

Bir diğer önlem de suça karşı “sıfır tolerans” olarak isimlendirilen ve failerin kesinlikle cezalandırılması ve toplumdan uzaklaştırılması (hapsedilmesi) anlamına gelen yaklaşım olarak kendini göstermiştir. “Sıfır tolerans polislik” daha önce ABD'nin New York eyaletinde uygulanmış, suç ve suçlunun önlenmesinde önemli başarılar elde edilmiştir. Bu yaklaşıma göre toplum, “iyiler” ve “diğerleri” olarak ikiye bölünmekte ve “diğerleri” şiddetli bir şekilde cezalandırılmaktadır. Bu yaklaşıma ek olarak, kanunlar da suç ve suçlunun daha şiddetli bir şekilde cezalandırılmasına olanak verecek şekilde değiştirilmiştir (Dammert ve Melona, 2006:48).

Diğer taraftan bazı eyaletler “toplum polisliği” olarak nitelenen ve polis ile toplumun kaynaşarak suçu daha olmadan önlemeye çalıştığı bir yöntemle başvurmuşlardır. Bu yaklaşım çok ilgi görmesine rağmen, bazı vatandaşlar suçu daha da arttıracığı endişesiyle şüpheyle bakmışlardır. Bir kaç benzer örnekle birlikte, 2001 yılında artan şiddet olaylarına bakıldığında siyasilerin genellikle suç ve suçluya kanunların daha sert uygulanmasından yana tavır aldıkları görülmektedir (Dammert ve Melona, 2006:49).

Sonuç

Arjantin, toprak bakımından Güney Amerika'nın ikinci, dünyanın ise sekizinci büyük ülkesidir. Türkiye ile karşılaştıracak olursak, ülkemizin 5 katı büyüklüğünde yüzölçümüne sahiptir. Toprak bakımından büyüklük, beraberinde yerel yönetimi veya federal cumhuriyeti getirmiş ve ülkenin 24 ayrı eyaletten oluşmasına neden olmuştur. Bu parçalı yapı yönetime yansımış ve her eyalet kendi idari organlarına ve yasama, yürütme ve yargı erklerine sahip olmuştur. Yerel yönetimin, merkezi yönetime göre bazı avantajları (işlerin daha hızlı görülmesi, bürokrasi ve kırtasiyeciliğin azalması gibi) bulunsa da potansiyel olarak birlikte getirdiği problemler de vardır. Arjantin kolluk teşkilatını incelerken, bu dezavantajlardan birisinin de iç güvenlik olduğunu görmekteyiz. Merkezi yönetim ve yerel yönetim şeklinde ayrışan iç güvenlik sistemine bir de jandarmanın farklı bir birim olarak eklenmesi, iç güvenlik alanında çatışmaların ve koordinasyon bozukluğunun baş göstermesine neden olmuştur.

Bütün bunlara ek olarak, federal polisin, eyalet polisinin ve jandarmanın görev sahasının tam olarak belirtilmemesi ve görev paylaşımının yapılmaması, iç güvenlik ve iç istihbaratta sıkıntılara neden olmuştur/olmaktadır. Bu koordinasyon eksikliğine 1990'larda yaşanan şiddet olayları da eklenince, iç güvenliğin bir çatı altında toplanması gündeme gelmiştir. Yine ülkenin 1992 ve 1994 yıllarında yaşamış olduğu iki terörist saldırı², gözleri tekrar parçalı iç güvenlik sisteminin aksaklığına ve zayıf iç istihbarat koordinasyonuna çevirmiştir. Daha önce her olay veya operasyona özgü olarak oluşturulan ve jandarma ile polisin karıştırılmasıyla vücuda getirilen "özel kuvvetlerin" de yetersiz kalmasıyla, iç güvenlik tek çatı altında görevleri yönüyle toplanmıştır. Diğer bir deyişle, üçlü yapı halen korunsa da koordinasyon eksikliğinin giderilmesi adına görevleri itibariyle tek çatı altında toplanmıştır.

Kaynakça

Ekici, Birol, (2003), "Arjantin Yönetim Sistemi", Koraltay Nitas (Ed) *Yirmibirinci Yüzyılda Yönetim*, Ankara: İçişleri Bakanlığı Stratejik Araştırmalar Başkanlığı Yayınları, ss. 21-30.

Estevez, Eduardo E., (2006), 'Argentina' Dilip K. Das (Ed) *World Police Encyclopedia*, New York: Routledge. ss.28-37.

<http://www.prefecturanaval.gov.ar/institucional/en/index.htm>.

² İsrail Büyükelçiliğine ve Yahudi Toplum Merkezine yönelik gerçekleştirilmiştir.

Johanna Bjorken, Maria (Maki) Haberfeld, William H. McDonald and Michael Sadykiewicz, (2005), 'Argentina' Larry E. Sullivan and M. R. Haberfeld (Ed) *Encyclopedia of Law Enforcement*. Thousand Oaks: Sage Publications, USA, Volume (cilt) 3. ss. 941-945.

Kutlu , M. N., (2004), 'Arjantin', Nuray E. Keskin (Haz.) *Kamu Yönetimi Ülke İncelemeleri*, Ankara: AÜ SBF Kamu Yönetimi Araştırma ve Uygulama Merkezi, ss. 371-392.

Lucia, Dammert ve Mary, F.T. Malone, (2006), Does It Take a Village? Policing Strategies and Fear of Crime in Latin America. *Latin American Politics & Society* - Volume 48, Number 4, Winter 2006, pp. 27-51.

Wikipedia, (2007), "Argentina", <http://en.wikipedia.org/wiki/Argentina> (15 Ağustos 2007).